

**UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE**

CONFERINȚA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ

***BINOMUL SĂRĂCIE – BOGĂȚIE ȘI INTEGRAREA
ROMÂNIEI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ***

20 – 21 MAI 2005

VOLUMUL I

EDITURA UNIVERSITĂȚII „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU

Coordonarea volumului:

Prof. univ. dr. Dr. H.C. Dan POPESCU
Prof. univ. dr. Silviu CRIȘAN
Conf. univ. dr. Carmen COMANICIU
Conf. univ. dr. Silvia MĂRGINEAN
Lect. univ. dr. Claudia OGREAN
Lect. univ. dr. Ramona TOMA
Lect. univ. dr. Mihaela HERCIU
Lect. univ. drd. Bogdan MĂRZA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BINOMUL SĂRĂCIE-BOGĂȚIE ȘI INTEGRAREA ROMÂNIEI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ. CONFERINȚĂ INTERNAȚIONALĂ (2005 ; Sibiu)

Binomul sărăcie-bogăție și integrarea României în Uniunea Europeană : Conferință Economică Internațională : 20-21 mai 2005, Sibiu. – Sibiu : Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 2005

Bibliogr.

ISBN 973-739-101-2

341.217(4)UE:338(498)

Comitetul de program:

Prof. univ. dr. Dr. H.C. Dan Popescu – **Prorector Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – președinte**
Conf. univ. dr. Emil Dinga – **Ministrul Integrării Europene**
Prof. univ. dr. Silviu Crișan – **Decan Facultatea de Științe Economice**
Prof. univ. dr. Dr. H.C. Robert Labbe – **Universitatea Rennes 1, IUT-GEA, Franța**
Prof. univ. dr. hab. Grigore Belostecinic – **Rector Academia de Studii Economice a Moldovei, Chișinău**
Prof. univ. dr. Gerhard Michael Ambrosi – **Universitatea din Trier, Germania**
Prof. univ. dr. Francesco D’Esposito – **Universitatea Gabriele D’Annunzio, Italia**
Prof. univ. dr. Joseph Bien – **Universitatea Columbia- Missouri, SUA**
Prof. univ. dr. Mircea Ciumara – **Director General, Institutul de Economie Națională al Academiei Române**
Prof. univ. dr. hab. Anatol Caraganciu – **Academia de Studii Economice a Moldovei, Chișinău**
Prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu – **Academia Română**
Dr. Ioan Erhan – **Director General al Grupului de Presă „Economistul”**
Dr. Bogdan Pădure – **Director General Tribuna Economică**
Prof. univ. dr. Dorin Lixăndroiu – **Universitatea Transilvania**

IMPLICAȚIILE CARACTERISTICILOR DE CALITATE ALE PRODUSELOR DIN CARNE ASUPRA SĂNĂTĂȚII CONSUMATORILOR DIN ROMÂNIA ȘI DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

Lect. univ. dr. Anca
Prep. univ. Nicoleta Andreea
Universitatea „Transilvania”

Carnea constituie o sursă alimentară de bază în hrana omului. Datorită compoziției echilibrate în trofine cu valoare biologică ridicată, proteine complexe, grăsimi, substanțe minerale, vitamine, digestibilitate superioară și calități dietico-culinare apreciabile carnea reprezintă un element important în alimentația omului. În vederea integrării României în Uniunea Europeană și datorită rolului pe care-l are în alimentație acest produs este necesară cunoașterea caracteristicilor de calitate a carnelor și implicațiile pe care ele le au asupra sănătății consumatorilor. De asemenea este necesară cunoașterea regulilor esențiale de protecție a consumatorului care au referire la carne și la produsele din carne. Numeroase cazurile în care aceste reguli nu au fost respectate (fie de către agenții economici, fie de către consumatori) ceea ce a condus la apariția a numeroase toxii infecțioase alimentare. Cele mai des întâlnite sunt situațiile de infectare cu Trichinella Spiralis datorate fie ignoranței consumatorilor, fie neglijenței medicilor veterinari care au greșit analizele.

Carnea constituie o sursă alimentară de bază în hrana omului. Datorită compoziției echilibrate în trofine cu valoare biologică ridicată, proteine complexe, grăsimi, substanțe minerale, vitamine, digestibilitate superioară și calități dietico-culinare apreciabile carnea reprezintă un element important în alimentația omului.

Noțiunea de carne se referă la toate părțile comestibile obținute de la animalele domestice crescute pentru carne, de la unele animale sălbatice vâdate, de la batracieni (broaște), (melci) și crustacee (raci, crabi).

Factorii care influențează calitatea cărnii sunt: specia, rasa, vârsta, sexul, alimentația, starea de sănătate, condițiile de sacrificare, conservarea și păstrarea. Carnea diferitelor specii de animale se diferențiază prin compoziția chimică, raportul diferitelor țesuturi și proprietățile organoleptice.

Prezentarea cărnii spre comercializare se poate face în carcasă (neporționată, netranșată), (porționată) sau specialități. Indiferent de forma de prezentare, carnea poate fi: proaspătă, congelată, refrigerată sau tocată. Din punct de vedere calitativ, pentru a fi aptă pentru consumul uman, carnea trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- Carnea proaspătă trebuie să aibă un miros specific și nu trebuie să se lipească de degetele care o ating.
- Carnea congelată trebuie păstrată la o temperatură de $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$, să prezinte pe ea cristale de gheață, aspect plăcut, iar prin apăsarea cu degetul să revină la forma inițială (urmele de deget să rămână imprimate). După decongelare, aceasta trebuie folosită imediat întrucât datorită dezghețului are loc o exudare cu sutul propriu, existând riscul alterării rapide datorită invadării cu flora microbiană.
- Carnea refrigerată se păstrează la o temperatură de $0-4\text{ }^{\circ}\text{C}$ și trebuie să prezinte o crustă uscată care, la atingerea cu degetul, nu trebuie să lase senzația de lipicios sau umed.
- Carnea tocată trebuie să fie preparată numai din carne zvântată sau refrigerată, fără adăugarea de apă, sau din preparate din carne ori organe. Se consideră inaptă pentru consumul uman carnea tocată care prezintă semne de alterare sau care este lipicioasă, are miros de putrefacție sau orice alt miros străin.

Conform normelor de protecție sanitară, aprobate prin O.M.S. numărul 975/1998, nu se permite pentru consumul uman carnea care prezintă următoarele caracteristici: pete de mușchi, senzație de infestare, consistență scăzută (astfel încât prin apăsare cu degetul urmele să rămână pe produs), gust și aspect mat și colorată în roz, miros neplăcut (de putred). De asemenea, nu se admite pentru consumul uman carnea sărată sau afumată care prezintă următoarele semne organoleptice de alterare: senzație de mușchi, mazăgă, consistență scăzută, gust sau miros ranced, acru, precum și orice alt miros străin.

Obligațiile și regulile care trebuie îndeplinite și respectate de către agenții economici și consumatori, pentru o mai bună protecție a acestora din urmă, sunt stabilite de către Legea nr. 116/1997.

1974 sanitar-veterinară, republicată în Monitorul oficial al României numărul 266 din 30 decembrie 1991, cu modificările ulterioare și de către Ordinele Ministerului Agriculturii și Alimentației, astfel:

- Crescătorilor de animale le revine obligația și răspunderea pentru starea de sănătate a animalului viu. Tehnicienii sanitar-veterinari locali supraveghează această activitate și au răspundere legală pentru starea de sănătate a animalelor controlate. Ei trebuie să facă față cu promptitudine tuturor solicitărilor crescătorilor de animale, având dreptul de a controla mediul și condițiile de viață ale animalelor.

- La sacrificarea în abatoare, agenții economici au obligația de a avea medici veterinari, care să asigure un control sanitar-veterinar permanent asupra cărnii rezultate și a preparatelor din carne realizate în secțiile de producție.

- Carnea este comercializată în mod legal numai dacă a fost supusă controlului sanitar-veterinar, atestat prin ștampilare și prin emiterea de documente doveditoare cum sunt: cele necesare transportului, depozitării și comercializării. Produsele de origine animală care se transportă de la centrele de colectare la unitățile de prelucrare sau depozitare vor fi însoțite de certificate sanitar-veterinare de transport, eliberate de medici veterinari. Carnea de porc supusă examenului trichinelogic și găsită neinfectată se marchează suplimentar cu inscripția „fără trichină”.

- În unele piețe agroalimentare, autorizate în acest sens, există hale special amenajate pentru vânzarea către populație a cărnii și a produselor din carne. Asemenea spații comerciale sunt prevăzute cu condiții specifice de păstrare a cărnii, de tranșare, tocarea și depozitare, care sunt supravegheate prin circumscripții sanitar-veterinare, ce pot efectua pe loc unele teste de laborator mai simple (trichinoscopie, ovoscopia, reacția Kreiss la grăsimi etc.).

- Este obligatoriu ca spațiile în care se comercializează carnea și produsele din carne să fie autorizate din punct de vedere sanitar și sanitar-veterinar, iar personalul care vine în contact cu aceste alimente va fi supus unor controale medicale periodice cu privire la starea generală de sănătate. Unele teste sunt obligatorii: analize ale sângelui, investigații ale plămânilor, examen coprologic, etc. De asemenea, este obligatorie purtarea echipamentului de lucru și protecție (halate albe, bonete) și o bună stare de igienă corporală.

- Carnea se păstrează sub formă proaspătă numai în condiții de maximă igienă, în locuri uscate, la temperaturi superioare celor de îngheț și trebuie comercializată în intervalul termenelor de valabilitate. Prospețimea cărnii poate fi apreciată și organoleptic; nu sunt permise: oxidările pe suprafețe mari, sângele scurs pe fundul tăvilor sau al vaselor de prezentare și modificările de culoare și miros. Grăsimea nu trebuie să aibă miros de aliment ranced, culoare roz și aspect uscat, mat.

- Carnea sub formă refrigerată (sau congelată) se păstrează la temperaturilor specifice acestor tratamente termice, nefiind permisă modificarea stării ei (adică întreruperea lanțului frigorific între momentul aplicării tratamentului și cel al preparării). Orice dezghețare urmată de reînghețare diminuează calitățile nutritive ale produsului și mai ales cele referitoare la gust, deoarece se pierde o bună parte dintre sucurile naturale.

- Carne se transportă în mijloace auto special amenajate, autorizate din punct de vedere sanitar și dotate cu rafturi pentru așezarea navetelor. Acestea trebuie curățate (igienizate) la fiecare întoarcere din rețeaua comercială, în care scop fabricile producătoare trebuie să fie dotate cu stații de spălare.

Sunt numeroase cazurile în care aceste reguli nu au fost respectate (fie de către agenții economici, fie de către consumatori) ceea ce a condus la apariția a numeroase toxiinfecții alimentare. Cele mai des întâlnite sunt situațiile de infectare cu *Trichinella Spiralis* datorate fie ignoranței consumatorilor, care atunci când au procurat carnea din alte surse decât cele supuse controlului sanitar-veterinar nu au dus probe de carne la veterinar în vederea examinării, fie din neglijența medicilor veterinari care au greșit analizele.

Factorii care influențează calitatea cărnii sunt: specia, rasa, vârsta, sexul, alimentația, starea de sănătate, condițiile de sacrificare, conservarea și păstrarea. Carnea diferitelor specii de animale se diferențiază prin compoziția chimică, raportul diferitelor țesuturi și proprietățile organoleptice.

La bovine se sacrifică vițelii de anumite vârste și hrăniți special pentru obținerea unor anumite sortimente de carne. Randamente mari și carne de calitate superioară se obțin prin sacrificarea bovinelor în greutate de peste 400 kg și la vârsta de aproximativ doi ani (rezultă carne de mânzat). Carnea bovinelor adulte exploatate 7-8 ani este inferioară celei obținute de la cele sacrificate la vârsta optimă.

Porcinele pot fi sacrificate în faza de purcei de lapte (de circa 4-6 săptămâni). Carnea de cea mai bună calitate se obține de la porcii tineri, în greutate de 80-120 kg. Prin sacrificarea porcilor adulți de 3-4 ani se obține carnea tare, cu un conținut mare de grăsime, iar randamentul este redus.

De la ovine se sacrifică mieii de peste 10 kg, berbecuții de 7-8 luni de la care se obține carne de bună calitate, adulții de 5-6 ani, inclusiv animalele mai tinere accidentate sau rebutate. Carnea de la ovine adulte este inferioară celei obținute de la berbecuți, calitatea ei fiind variabilă în funcție de vârstă și de îngrășare. Puii de găină se sacrifică la o greutate de peste 1 kg sau mai mare, în funcție de rasă.

Pe măsura îmbătrânirii animalelor calitatea cărnii se reduce prin creșterea proporției de țesut conjunctiv, aglomerarea grăsimii între fasciculele musculare și prin îngroșarea și întărirea țesutului muscular. Alimentația animalelor influențează caracteristicile organoleptice ale cărnii, prin conținutul și conținutul în substanțe nutritive (proteine, lipide, vitamine, săruri minerale). Admiring biostimulatorilor în hrana animalelor (preparate tisulare, antibiotice, microelemente aminoacizi, hormoni și antihormoni) duce la creșterea randamentelor, însă poate determina o diminuare a calității cărnii.

Controlul sanitar veterinar se efectuează asupra animalelor vii, pentru depistarea și excluderea animalelor bolnave și a celor care nu îndeplinesc condițiile de sacrificare. Se execută și asupra cadavrelor și organelor interne rezultate în urma sacrificării pentru depistarea eventualelor boli infecțioase și parazitare. În urma efectuării controlului sanitar veterinar rezultă mai multe categorii de carne care se marchează prin ștampilare astfel:

- Carnea bună pentru consum se marchează cu o șampilă de formă ovală cu diametrul de 6,5/4,5 în care se trece: - România -, codul județului, urmat fără întrerupere de numărul de autorizație sanitar-veterinară a unității și expresia „control sanitar-veterinar”;
- Carnea admisă pentru consum condiționat (după sterilizare prin fierbere), provenită de la animale la care s-au depistat germeni sau paraziți, se marchează cu o șampilă pătrată cu latura de 5 cm;
- Carnea de calitate și valoare nutritivă redusă, provenită de la animale slabe, bătrâne, cu miros și culoare și miros sau de la animale sacrificate din necesitate, se marchează cu un cerc încadrat pătrat, cu latura de 5 cm;
- Carnea confiscată, care nu corespunde din punct de vedere sanitar, se marchează cu o șampilă sub formă de triunghi echilateral cu latura de 5 cm.

Carnea de porc supusă examenului trichinoscopic și la care nu s-au depistat paraziți se marchează cu o șampilă sub formă de dreptunghi cu laturile de 5/2 cu inscripția „fără trichinella”.

Bibliografie:

- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului – „Ghidul consumatorului”, Editura Națională București, 2003.
- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului – „Sistemul legislativ și instituțional pentru protecția consumatorului în România”, Editura Eurografica, București, 2001.
- Dima Dumitru, Pamfilie Rodica, Procopie Roxana – „Mărfurile alimentare în comerțul internațional”, Editura Economică, București, 2001.
- Zamfir Ion – „Protecția consumatorilor pe înțelesul tuturor”, Editura Dacia As, Ploiești, 2002.

ASPECTE PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORULUI FAȚĂ DE PRODUSELE CARE PREZINTĂ DEFECTE ÎN PERSPECTIVA INTEGRĂRII ROMÂNIEI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Prep. univ. Nicoleta Andreea Neacșu
Lect. univ. dr. Anca Madur
Universitatea "Transilvania" din Brașov

În vederea integrării României în Uniunea Europeană și ca urmare a armonizării legislației cu statele membre, protecția consumatorului față de produsele care prezintă defecte este o necesitate. Pătrunderea pe piața românească a produselor din import, dezvoltarea turismului internațional și a mijloacelor de comunicare prin intermediul televiziunii trans-frontiere facilitează apariția litigiilor de consum. Consumatorul nu mai este cumpărătorul izolat de altădată, care achiziționa produse de pe o piață de mici dimensiuni, el făcând obiectul campaniilor publicitare și al presiunilor exercitate de grupuri de producători și distribuitori. Consumatorul nu mai joacă rolul de echilibru în raporturile de consum, el devenind o unealtă de care producătorii și distribuitorii se folosesc pentru a obține profituri cât mai ridicate. În situația în care consumatorul român suferă prejudicii ca urmare a utilizării sau consumului de produse defectuase sau nocive își pune problema tragerii la răspundere a agentului economic responsabil.

Transformările sociale, politice și economice din România ultimilor ani au determinat mutații și în plan legislativ. O problemă nouă cu care se confruntă juriștii este aceea a răspunderii față de consumatori pentru produsele neconforme. Apărută ca răspuns la noile condiții ale economiei de piață și la necesitatea armonizării legislației românești cu aceea a statelor din Uniunea Europeană, în vederea integrării, protecția consumatorului față de produsele care prezintă defecte este o necesitate.

Pătrunderea pe piața românească a produselor din import, dezvoltarea turismului internațional și a mijloacelor de comunicare prin intermediul televiziunii trans-frontiere facilitează apariția litigiilor de consum. În situația în care consumatorul român suferă prejudicii ca urmare a utilizării (consumului) de produse defectuase (nocive) își pune problema tragerii la răspundere a agentului economic responsabil, iar pentru aceasta apelează la protecția consumatorilor.

Protecția consumatorilor este o politică de stat care a apărut ca răspuns la situația în care se găsește consumatorul, în fața unei abundențe de bunuri și servicii pe o piață în continuă expansiune, care oferă în afară de avantajele pe care i le oferă, îi creează și multiple dificultăți. Consumatorul nu mai este cumpărătorul izolat de altădată, care achiziționa bunuri de pe o piață de mici dimensiuni, el făcând obiectul campaniilor publicitare și al presiunilor exercitate de grupuri de producători și distribuitori. Consumatorul nu mai joacă rolul de echilibru în raporturile de consum, el devenind o unealtă de care producătorii și distribuitorii se folosesc pentru a obține profituri cât mai ridicate.

Protecția consumatorilor înseamnă:

- protecția împotriva riscurilor care ar putea aduce atingerea intereselor economice ale consumatorilor;
- protecția împotriva riscurilor susceptibile de a afecta sănătatea și securitatea consumatorilor;
- asigurarea reparării prejudiciilor suferite de consumatori;
- informarea și educarea consumatorilor;
- organizarea și reprezentarea consumatorilor în scopul apărării intereselor lor.

Se încearcă protejarea consumatorilor de abuzurile la care ar putea fi expuși pe o piață dominată și controlată de profesioniști. Protecția consumatorului înglobează măsurile preventive care sunt impuse de către stat în scopul protejării consumatorilor și a descurajării unui comportament abuziv din partea agenților economici.

Defectele produselor pot fi de concepție, de fabricație sau pot consta chiar în lipsa instrucțiunilor de folosire. Produsele nocive sau defectuase:

- nu oferă securitatea la care consumatorii se așteaptă;
- ele sunt susceptibile de a cauza prejudicii în momentul utilizării sau consumului;
- se pot afla într-o stare periculoasă pentru consumatori, comportând riscul de a afecta viața, sănătatea sau integritatea lor corporală;

- se pot afla într-o stare inferioară așteptărilor consumatorilor, când pot produce doar pagube economice.

Prejudiciile pe care le poate suporta consumatorul sunt de mai multe tipuri:

a) produsul achiziționat este defectuos, adică este el însuși prejudiciat; de exemplu: congelator nu mai îngheață;

b) produsul defectuos cauzează prejudicii proprietății consumatorului; de exemplu: congelator determină scurtcircuitarea instalației electrice din locuința consumatorului, cu rezultatul producerii unui incendiu;

c) este prejudiciată sănătatea, integritatea corporală sau chiar viața consumatorului; de exemplu datorită incendiului cauzat de congelatorul defectuos, consumatorul suferă arsuri de gradul II sau III.

Atunci când este vorba de prejudicii din prima categorie, daunele nu sunt de întindere mare și regulă, consumatorul nu apelează la justiție pentru a i se face dreptate. De aceea, consumatorul fie rămâne în pasivitate, fie acționează pe o altă cale: se adresează agentului economic răspunzător sau sesizează Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului.

Răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte este reglementată de O.G. numărul 87/2000 și de H.G. numărul 665/1995 privind înlocuirea, remedierea sau restituirea contravalorii produselor care prezintă deficiențe de calitate. Conform ordonanței 87/2000 un produs defectuos este cel care nu oferă siguranța la care persoana este îndreptățită să se aștepte, ținând seama de toate circumstanțele, inclusiv de:

- modul de prezentare a produsului;
- toate utilizările previzibile ale produsului;
- data punerii în circulație.

Conform acestei ordonanțe un produs nu poate fi considerat defectuos pentru simplul motiv că alt produs mai perfecționat a fost pus în circulație ulterior.

Legea numărul 449/2003 privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2007. Având drept motiv asigurarea protecției consumatorului, reglementează anumite aspecte privind vânzarea produselor, inclusiv a celor executate la comandă și garanțiile asociate acestora. Sunt clar definite noțiunile de producător, vânzător, cumpărător, produs, garanție, reparare. Astfel, această lege reglementează răspunderea vânzătorului față de cumpărător precum și cazurile în care vânzătorul este exonerat de răspunderea contractuală. Vânzătorul este răspunzător față de cumpărător pentru orice lipsă a conformității produselor existente la momentul când acestea au fost livrate. Vânzătorul este obligat legal să asigure garanțiile pentru produsele vândute.

Conform acestei legi, vânzătorul este obligat să remită cumpărătorului produse în conformitate cu contractul de vânzare – cumpărare. În egală măsură instalarea produselor trebuie să fie realizată, în caz contrar fiind asimilată o lipsă a conformității produselor. În favoarea consumatorului este instituită prezumție legală a lipsei conformității la momentul livrării dacă aceasta a fost semnalată în termen de șase luni de la data livrării. Orice reparare sau înlocuire a produselor care nu corespund termenilor contractuali, trebuie făcută într-o perioadă rezonabilă de timp, stabilită prin acordul părților contractante, fără a se produce nici un inconvenient semnificativ pentru consumator, luându-se în considerare natura produselor și scopul pentru care au fost achiziționate.

Legea numărul 449/2003 mai stabilește că orice produs vândut trebuie să fie însoțit de garanție, acesta fiind obligatorie din punct de vedere juridic, în condițiile specificate în declarația referitoare la garanție. Garanția trebuie făcută în formă scrisă sau pe orice alt suport durabil, disponibil și accesibil acestuia, și să includă drepturile legale ale consumatorului, elementele de identificare ale produsului, termenul de garanție și modalitățile de asigurare a acesteia.

La nivelul Uniunii Europene există Directiva din 25 iulie 1985, implementată în legislația statelor membre și care impune o răspundere obiectivă pentru produse. Pentru a opera responsabilitatea este suficient să existe doar prejudiciul cauzat de produsul defectuos pe care producătorul l-a pus în circulație. Modalitățile și întinderea reparației – integrală sau nu – va fi stabilită de fiecare judecător național în parte, potrivit legislației interne a fiecărui stat membru al Uniunii Europene. Răspunderea fabricantului nu este strict personală, astfel încât repararea prejudiciului cauzat victimei, poate fi realizată și de asigurătorul acestuia, în temeiul contractului de asigurare încheiat.

Din redactarea articolului 1 reiese că producătorul răspunde de plin drept, fără culpă, indiferent dacă el este legat de victimă printr-o relație contractuală sau nu, și deci calificarea răspunderii ca fiind contractuală sau delictuală este lipsită de semnificație juridică. Producătorul răspunde în toate situațiile în care a pus în circulație un produs defectuos ce a cauzat prejudicii. Pentru a opera răspunderea, trebuie îndeplinite în mod cumulativ trei condiții:

- existența prejudiciului;
- existența faptului cauzator de prejudicii, adică defectul produsului;
- legătura de cauzalitate dintre defect și prejudiciu.

Cele trei condiții se regăsesc în redactarea articolului 4 al Directivei, care stabilește că sarcina probei revine victimei, ce este obligată să dovedească prejudiciul, defectul produsului și legătura de cauzalitate între ele.

În legislațiile țărilor membre ale Uniunii Europene, Directiva a fost transpusă sub diferite forme, în funcție de tradiția juridică a fiecărui stat în parte, dar au fost păstrate, în linii mari, prevederile acesteia.

• În Austria există legea din 21 ianuarie 1988 privind răspunderea pentru produse. Conform acestei legi, producătorilor și importatorilor le revine o responsabilitate obiectivă pentru prejudiciile cauzate de defectele produselor lor. Prin „defect” se înțelege atât omisiunea de informare a consumatorului cu privire la pericolul inerent al unui produs, cât și concepția și realizarea produsului în mod defectuos. Daunele pentru care consumatorul poate solicita despăgubiri sunt cele referitoare la prejudiciile corporale și asupra proprietății lui cu excepția pierderilor financiare pure, dacă ele au loc ca urmare a prejudicierii produsului defectuos înșăși. Prejudiciile corporale înseamnă cheltuielile medicale, pierderea veniturilor, pierderea întreținerii. Întrucât legea a preluat din dispozițiile Codului Civil, se acordă despăgubiri morale pentru prejudiciile cauzate de produsele defecte, iar dacă persoana păgubită este de sex feminin poate obține despăgubiri pentru desfigurare.

• În Danemarca Legea numărul 371 din 7 iunie 1989 cu privire la răspunderea pentru produse defectuase urmărește textul Directivei. Cuprinde totuși și prevederi diferite, referitoare la răspunderea intermediarului, pe care o îngreunează.

• În Germania legea cu privire la răspunderea pentru produse a intrat în vigoare în ianuarie 1990 și urmărește îndeaproape dispozițiile Directivei. Include însă și prevederi derogatorii în câteva domenii (cum ar fi produsele farmaceutice). Legea germană îl trage la răspundere pe producător, obligându-l să compenseze victima prejudiciului pentru pagubele ce au rezultat din utilizarea produsului defectuos. În ceea ce privește opțiunile lăsate de Directivă la latitudinea statelor membre, legiuitorul german a ales soluția limitării despăgubirilor, utilizării riscului de dezvoltare ca o cauză de exonerare de răspundere a producătorului și neinclusiunea în categoria produselor agricole și de vânătoare, cu condiția să nu fi trecut printr-un proces industrial.

• Italia este singura țară din Uniunea Europeană care a transpus Directiva cu privire la răspunderea pentru produse într-un decret prezidențial (Decretul numărul 244 din 24 mai 1988). Decretul se aplică numai în cazul prejudiciilor cauzate consumatorilor; pentru pagubele produse comercianților se apelează la alte reglementări. Noțiunea de „produs defectuos” este diferită. Astfel, potrivit Decretului, un produs nu poate fi considerat defectuos pentru simplul motiv că un produs mai bun a fost, în orice alt moment pus în circulație. Acest lucru dă posibilitatea producătorului să se apere invocând nu numai stadiul de dezvoltare al științei și tehnicii din momentul punerii produsului defectuos în circulație, ci chiar stadiul anterior acestui moment. Conform Decretului prin „producător” se înțelege acea persoană care a pus numele său, marca sau orice alt semn distinctiv pe produs sau pe ambalajul său. Rezultă că sunt considerați producători și franchisorii, comercianții care furnizează alimente pentru întâlniri sociale, linii aeriene, horeluri. Consumatorii pot fi despăgubiți pentru prejudiciile corporale și materiale. Ca regulă, cel responsabil trebuie să stabilească situația financiară anterioară producerii prejudiciului. Daunele morale se acordă doar în cazurile strict prevăzute de lege. Termenul de prescripție al acțiunii în daune este de cinci ani de la data când consumatorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul. Când există și o infracțiune termenul se prelungește până la șapte ani și jumătate.

• În Olanda implementarea Directivei s-a făcut prin introducerea în Codul Civil olandez a unor prevederi speciale referitoare la răspunderea pentru produse, cuprinse în articolele 185-193. Noul Cod Civil a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992. Aceste dispoziții urmăresc îndeaproape prevederile Directivei.

• Legislația din Spania conține dispoziții referitoare la răspunderea pentru produse în Codul Civil și în Codul Comercial. Acțiunile îndreptate împotriva profesioniștilor responsabili erau îngreunate de principiul „privaty of contract”, care împiedica victima prejudiciului să acționeze, dacă nu încheiase un contract cu producătorul răspunzător, cu privire la toate aspectele răspunderii civile delictuale. prin Actul General de apărare a consumatorilor și utilizatorilor numărul 26/1984 au fost introduse răspunderea delictuală a producătorilor pentru prejudiciile cauzate de produsele defectuase, ca o consecință a comportamentului lor neglijent și răspunderea delictuală obiectivă pentru anumite categorii de produse.

• În legislația din Suedia, transpunerea Directivei este considerată în literatura juridică ca fiind inutilă. Existența unui sistem bine dezvoltat al asigurărilor sociale soluționează majoritatea problemelor legate de prejudiciile provocate de produsele defectuase. Actul privind răspunderea pentru produse, din 1992, a intrat în vigoare în 1994, simultan cu Convenția de aderare a Suediei la Uniunea Europeană. Respectă în linii generale Directiva, detaliind unele aspecte mai mult decât în dispozițiile acesteia. Legiuitorul suedez impune răspunderea producătorilor pentru produsele agricole și de vânătoare, permițând riscul de dezvoltare, nu impune o limită maximă a despăgubirilor.

Bibliografie:

- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului – „Ghidul consumatorului”, Editura Națională București, 2003.
- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului – „Sistemul legislativ și instituțional de protecția consumatorului în România”, Editura Eurografica, București, 2001.
- Zamfir Ion – „Protecția consumatorilor pe înțelesul tuturor”, Editura Dacia As, Ploiești, 2002.
- H.G. numărul 665/1995 privind înlocuirea, remedierea sau restituirea contravalorii produselor care prezintă deficiențe de calitate.
- O.G. numărul 87/2000 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele defecte.
- Legea numărul 449/2003 privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora.